

SIXTH FRAMEWORK PROGRAMME

FOOTPRINT
Functional
TOOLS for
Pesticide Risk
assessment and
management

FOOTPRINT – projekt badawczy w ramach 6. Programu Ramowego UE

Funkcjonalne narzędzia zarządzania i oceny zagrożenia pestycydami

Z udziałem 15 instytucji naukowych z dziewięciu krajów, w tym Polski, realizowany jest celowy projekt badawczo-rozwojowy w ramach 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej FOOTPRINT. Jediną polską instytucją uczestniczącą w projekcie jest Akademia Rolnicza we Wrocławiu, której przedstawicielem w konsorcjum jest kierownik polskiego zespołu badawczego dr Wiesław Fiałkiewicz – adiunkt w Instytucie Inżynierii Środowiska wrocławskiej AR.

Akronim FOOTPRINT pochodzi od tytułu angielskiego „FuncTional tOols for Pesticide RiSk assessment and managemenT”, co można przetłumaczyć na język polski jako „Funkcjonalne narzędzia zarządzania i oceny zagrożenia pestycydami”. Projekt FOOTPRINT należy do grupy programów celowych, których zadaniem jest integracja i wzmacnianie Europejskiej Przestrzeni Badawczej i mieści się w aktywności pod nazwą: „Wspieranie polityki UE oraz przewidywanie europejskich potrzeb naukowych i technologicznych dla obszaru oceny środowiska”. Powstał w odpowiedzi na zadanie postawione w konkursie ogłoszonym przez Komisję Europejską, tzw. *call proposal* „Zagrożenie wód powierzchniowych i podziemnych przez używanie pestycydów” (*call FP6-2004-SSP-4*) i jest finansowany jako instrument STREP, czyli celowy projekt badawczo-rozwojowy.

1 stycznia 2006 roku nastąpiło oficjalne rozpoczęcie realizacji projektu, który uzyskał finansowanie.

Pierwsze spotkanie uczestników

W lutym 2006 roku odbyło się pierwsze spotkanie uczestników projektu w siedzibie koordynatora we Francji. Uczestniczyli w nim przedstawiciele wszystkich 15 instytucji tworzących konsorcjum: BRGM jako koordynator, INRA, Arvalis-Institut du Végétal, GEOSYS (Francja), Cranfield University, University of Hertfordshire, University of Newcastle (Wielka Brytania), Swedish University of Agricultural Science (Szwecja), Geological Survey of DK and Greenland (Dania), University of Giessen (Niemcy), Akademia Rolnicza we Wrocławiu (Polska), International Centre for Pesticides & Health Risk Prevention, Joint Research Centre (Włochy), University of Ljubljana (Słowenia), National Agricultural Research Foundation (Grecja). Najwięcej, bo prawie połowa instytucji, pochodzi z Francji i Wielkiej Brytanii. Mimo że konsorcjum reprezentowane jest przez dziewięć krajów, dość równomiernie pokrywa obszar Europy. Zespół polski reprezentuje dr inż. Wiesław Fiałkiewicz jako kierownik i dr inż. Ireneusz Kajewski, obaj z Instytutu Inżynierii Środowiska wrocławskiej Akademii Rolniczej.

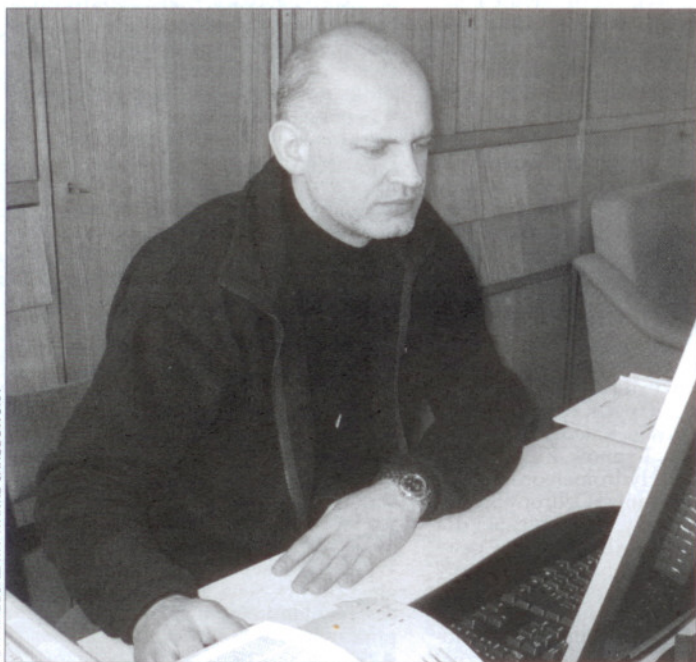
Cele projektu

Ogólny cel projektu można określić jako opracowanie pakietu narzędzi komputerowych. Mają one służyć zidentyfikowaniu dominujących dróg migracji zanieczyszczeń i źródeł zanieczyszczenia środowiska przez pestycydy, oszacowaniu koncentracji pestycydów w lokalnych zasobach wód podziemnych i powierzchniowych źródłach ujęć wody oraz przeprowadzeniu naukowej oceny, w jaki sposób zastosowanie złagodzonej strategii stosowania pestycydów zredukuje zanieczyszczenie przyległych zasobów wodnych. Szczegółowe cele projektu polegają na opracowaniu trzech narzędzi dla trzech grup użytkowników końcowych, czyli rolników i doradców rolniczych (w skali lokalnej), zarządzających zasobami wodnymi (w skali regionalnej, tj. zlewni) oraz osób tworzących prawo i rejestrujących pestycydy (w skali krajowej i europejskiej). Ponadto, w projekcie przewidziana jest ocena przydatności i wydajności narzędzi przez wykonanie badań pilotowych dla różnych skal ich zastosowania.

Całkowity czas trwania projektu wyniesie trzy lata. Podzielony jest na osiem pakietów tematycznych poświęconych zarządzaniu projektem (WP0), gromadzeniu danych (WP1-3), opracowaniu narzędzi i ich weryfikacji (WP4-6) oraz komunikowaniu się i publikacji wyników (WP7). W trakcie trwania projektu powstanie 46 sprawozdań cząstkowych z poszczególnych etapów jego realizacji.

Opracowywane narzędzia

Robocze nazwy opracowywanych narzędzi to: FOOT-FS dla rolników i doradców w skali lokalnej, czyli pojedynczego gospodarstwa, FOOT-CRS dla zarządzających zasobami wodnymi w skali zlewni, regionalnej oraz FOOT-NES dla urzędników tworzących prawo i podejmujących decyzje na poziomie kraju lub Unii Europejskiej.

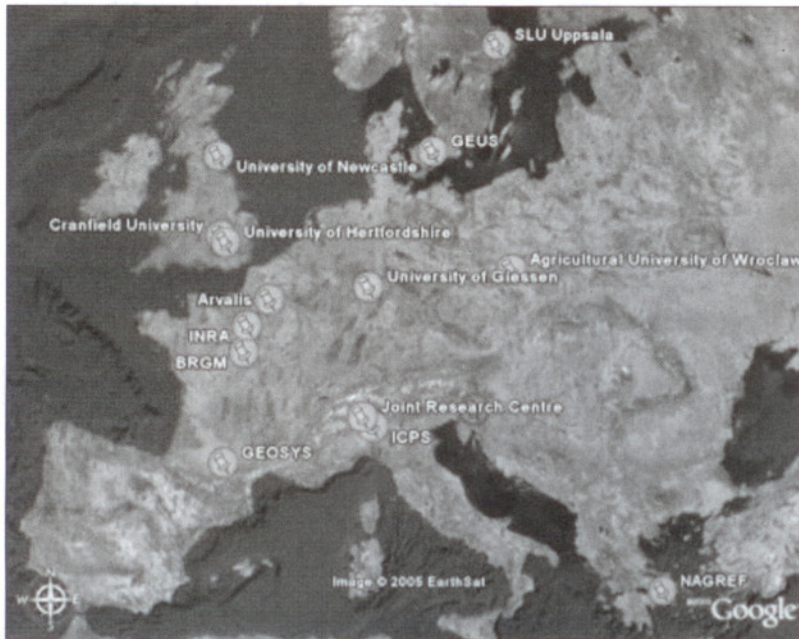

FOT. MALGORZATA WANKE-JAKUBOWSKA

Najważniejsze daty

Kierownik polskiego zespołu w projekcie 6. Programu Ramowego UE FOOTPRINT dr Wiesław Fiałkiewicz – adiunkt w Instytucie Inżynierii Środowiska wrocławskiej Akademii Rolniczej

Droga do rozpoczęcia projektu trwała ponad rok. Pod koniec października 2004 roku Komisja Europejska ogłosiła konkurs na projekt w oficjalnym Biuletynie UE, a już w połowie listopada doszło do pierwszych rozmów potencjalnych partnerów. Na początku grudnia podjęto decyzję przez obecnego koordynatora o założeniu konsorcjum, a w połowie grudnia dr Wiesław Fiałkiewicz otrzymał propozycję przyłączenia się do konsorcjum. Na początku stycznia ubiegłego roku odbyło się spotkanie założycieli konsorcjum, a pod koniec miesiąca wysłano wniosek do Brukseli. W czerwcu ogłoszono wyniki oceny wniosków – projekt FOOTPRINT uzyskał 28 punktów na 30 możliwych i został skierowany do negocjacji z tzw. oficerem naukowym, które zakończyły się 3 listopada.

Instytucje naukowe z dziesięciu krajów wchodzące w skład konsorcjum międzynarodowego projektu celowego 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej FOOTPRINT

Narzędzie FOOT-FS ma być używane na poziomie gospodarstwa rolnego przez doradców i rolników. Szczególny nacisk zostanie położony na identyfikację dróg migracji i obszarów najbardziej przyczyniających się do zanieczyszczenia zasobów wodnych przez pestycydy oraz opracowanie zaleceń dla konkretnej lokalizacji pozwalających ograniczyć transfer pestycydów na terenach rolniczych. Narzędzie to będzie samodzielną aplikacją dostępną w Internecie.

Narzędzie FOOT-CRS będzie stosowane na poziomie zlewni przez władze lokalne i instytucje zarządzające zasobami wodnymi. Szczególny nacisk zostanie położony na identyfikację obszarów najbardziej zanieczyszczających wody pestycydami i opracowanie planów działania na poziomie zlewni. Narzędzie to będzie rozszerzeniem do powszechnie stosowanego programu ArcGIS.

Dla osób tworzących prawo i rejestrujących pestycydy przewidziane

jest narzędzie FOOT-NES. Będzie ono stosowane przez Unię Europejską i jej państwa członkowskie. Jego zadaniem jest identyfikacja obszarów najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem przez pestycydy oraz oszacowanie prawdopodobieństwa przekroczenia określonych prawem dopuszczalnych stężeń pestycydów w wodach. Będzie ono również rozszerzeniem programu ArcGIS.

Projekt jako całość, a także wyniki z poszczególnych etapów jego realizacji będą prezentowane na różnych konferencjach w formie referatów i posterów. W marcu FOOTPRINT został już zaprezentowany między innymi na międzynarodowych konferencjach w Puławach i Warwick w Wielkiej Brytanii. W najbliższym czasie podobne konferencje odbędą się w maju w Holandii i we Francji, a w 2007 roku we Włoszech.

Aktualne informacje o projekcie można znaleźć w Internecie pod adresem: www.eu-footprint.org. (mwj)

W oczekiwaniu na ustawę o biopaliwach

Dobry czas dla agroenergetyki

W Europie panuje przekonanie o tym, że należy rozwijać wykorzystanie biomasy, w tym biopaliwa. Ostatni dokument Komisji Europejskiej „Plan działań na rzecz biomasy” zachęca kraje członkowskie do szybkiego pójścia w kierunku wykorzystania biomasy ze źródeł rolniczych.

Skąd w Europie moda na wykorzystanie biomasy? Po pierwsze, żeby uniezależnić się od kończących się zasobów kopalin energetycznych – ropy naftowej i gazu. Po drugie, aby zagospodarować nadwyżki żywności, zwłaszcza nadwyżki strukturalne: zboża, mleka, drobiu, świń, warzyw i owoców. Trzeba zatem znaleźć sposób na inne ich wykorzystanie. Dlatego też potrzebna jest pilnie ustawa o biopaliwach. Rząd kończy już nad nią prace i jest szansa, że przedzie ona bardzo szybko przez parla-

ment. Stworzenie podstaw prawnych to zielone światło dla tych wszystkich, którzy będą chcieli zainwestować w sektorze biopaliw.

– Zależałoby mi na tym, żeby przetwórstwo biopaliw było raczej rozproszone i powiązane z rolnikami oraz grupami producenckimi – mówi Jan Krzysztof Ardanowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. – Dlatego też zachęcałbym do wielkiej inicjatywności. Idzie dobry czas dla agroenergetyki, również do produkcji biopaliw w Polsce. (ppr)

KRÓTKO

Modernizacja kształcenia rolniczego

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego i Dolnośląskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej we Wrocławiu były organizatorami dwudniowej konferencji, której tematem była „Modernizacja kształcenia rolniczego i okołorolniczego na Dolnym Śląsku”. Uczestniczył w niej prorektor wrocławskiej Akademii Rolniczej prof. Roman Kołacz, który wygłosił odczyt na temat nowej roli szkół w środowisku wiejskim w kontekście opracowywanych dokumentów programowania strategicznego dla Polski. Konferencja odbyła się w dniach 28–29 marca w filii Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Jeleniej Górze. Referaty podzielone zostały na cztery grupy tematyczne. W ramach pierwszej, poświęconej funduszom unijnym dla szkół w latach 2007–2013, mówiono o Sektorowym Programie Operacyjnym „Wykształcenie i kompetencje” jako o szansie wzmocnienia roli szkół w środowisku wiejskim oraz możliwości realizacji działań inwestycyjnych w tworzeniu sieci przy wykorzystaniu Regionalnego Programu Operacyjnego. Druga grupa tematyczna obejmowała zagadnienia związane ze strategiami dolnośląskimi i ich rolą jako istotnego czynnika rozwoju terenów wiejskich. Wygłoszono referaty na temat strategii rozwoju obszarów wiejskich, strategii integracji społecznej oraz programu rozwoju turystyki dla Dolnego Śląska. Organizacja rolniczego kształcenia zawodowego na podstawie doświadczeń Saksonii to temat, który otworzył sesję południową. Odbyły się ponadto warsztaty poświęcone wypracowaniu koncepcji funkcjonowania Dolnośląskiej Sieci Jednostek Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego dla Obszarów Wiejskich. W drugim dniu konferencji kontynuowano warsztaty oraz wygłoszono referaty na temat diagnozy i koncepcji kształcenia zawodowego wobec standardów egzaminacyjnych i wyników kształcenia. Referat prof. Romana Kołacza zakończył obrady. (mwj)

W środowisku akademickim przed Wielkanocą

Doktoranci działają coraz aktywniej, tworzą samorzady na uczelniach, powołują ogólnopolskie zgromadzenia i od tego roku mają dwóch przedstawicieli w Radzie Głównej. Specjalnie dla nich zorganizowano też rekolokacje wielkopostne. „Doktorat u Pana Boga” – pod takim hasłem poprowadził je ks. bp Andrzej Siemieniecki, a pomysłodawcą i organizatorem był diecezjalny duszpasterz akademicki ks. Mirosław Maliński, absolwent wrocławskiej AR. Okazuje się, że doktoranci stanowią we Wrocławiu dość liczną grupę, jest ich około 4,5 tysiąca. Mają zupełnie inne problemy niż studenci, wielu z nich założyło już rodziny. Biskup Siemieniecki nie zamierzał tych młodych ludzi ani ostrzegać, ani też instruować. Chciał raczej inspirować, zachęcać do własnych poszukiwań. Wrocławskie duszpasterstwa akademickie zorganizowały też, podobnie jak przed rokiem, Akademicką Drogę Krzyżową. W piątek, 7 kwietnia, oprócz studentów i duszpasterzy szli w niej m.in. metropolita wrocławski abp Marian Golebiewski i prezydent Rafał Dutkiewicz. Studenci nieśli krzyż, przy którym strajkowano na Akademii Rolniczej w 1980 roku. (mwj)